

stálá konference asociací ve vzdělávání

Zpravodaj

Obsah

Editorial	01
Konference Úspěch pro každého žáka 2015	03
Kulaté stoly SKAV a EDUin	06
Profil členské organizace JOB	07
K jádru problému	12
Z členských organizací...	16

Stálá konference asociací ve vzdělávání, o. s., je dobrovolné seskupení pedagogických asociací, programů a sdružení usilujících o podporu a ochranu progresivních změn ve vzdělávání a o zprostředkování výměny názorů mezi pedagogickými iniciativami, neziskovým sektorem, státní správou, samosprávou a veřejností.

Editorial

Nové číslo Zpravodaje SKAV vychází téměř po roce. Berme to jako příležitost zrekapitulovat, co se za poslední rok podařilo. Nebylo toho málo. Nejprve je potřeba zmínit, že se v posledním roce rozšířila členská základna SKAV o tři nové organizace. Novými členy jsou: Člověk v tísni, o. p. s., Asociace svobody učení a Ústav pro studium totalitních režimů. Aktuálně má tedy SKAV 19 členských organizací a 4 čestné členy a zdá se, že se do budoucna bude ještě rozšiřovat. Dále se nám podařilo dokončit společné dílo, na kterém členové SKAV strávili dva roky hlubokých diskuzí: Desatero o vzdělávání, které si můžete v tomto zpravodaji přečíst. Tento dokument popisuje principy celoživotního vzdělávání, na nichž se členské organizace shodují a o jejichž naplňování skrze své aktivity usilují. Desatero o vzdělávání bylo poprvé představeno na konferenci *Úspěch pro každého žáka 2015*, která se konala 21. dubna 2015 v Centru současného umění DOX. SKAV je jednou z organizací, které stojí za pořádající iniciativou *Úspěch pro každého žáka*. Jedná se o otevřenou neformální síť několika desítek organizací, které se učí společně v České republice rozvíjet kulturu vzdělávání zaměřenou na úspěch pro každého žáka v každé škole. Kromě konference,

kteřá nesla podtitul *Jak společně vytvářet kulturu vzdělávání zaměřenou na úspěch každého žáka*, v uplynulém roce proběhla v rámci této iniciativy ještě dvě setkání lídrů organizací a 24. září 2015 nás čeká další takové setkání. Konference *Úspěch pro každého žáka 2016* je již naplánována na 26. dubna příštího roku opět v DOXu. Pokud si nechcete nechat tuto významnou akci ujít, nezapomeňte si toto datum zaznamenat do kalendáře. I v předešlém roce se každý měsíc konaly Kulaté stoly SKAV a EDUin, které rozvíjejí diskuzi o aktuálních tématech vzdělávání. Kterým tématům jsme se věnovali, se můžete dočíst v samostatném článku dále ve zpravodaji. Kromě toho, že SKAV je aktivní jako celek, vyvíjejí své činnosti na poli vzdělávání také jednotlivé členské organizace. Tentokrát jsme se rozhodli vám představit aktivity organizace JOB. Přeji Vám pěkné čtení a mnoho úspěchů v novém školním roce!

Silvie Pýchová
výkonná ředitelka SKAV
silvie.pychova@skav.cz

Staňte se fanoušky SKAV na Facebooku a budete mít přehled o našich aktivitách!

stálá konference asociací ve vzdělávání

DESATERO O VZDĚLÁVÁNÍ

Členové Stálé konference asociací ve vzdělávání (SKAV) se shodují na tomto souboru základních principů, které se týkají vzdělávání v průběhu celého života, a ve svých činnostech usilují o jejich naplnění.

1.

Usilujeme o společnost, která je sociálně soudržná, spravedlivá, ohleduplná ke všem živým bytostem a životnímu prostředí, založenou na svobodě a zodpovědnosti každého jedince.

2.

Smyslem vzdělávání je, aby každý mohl rozvíjet co nejlépe svůj potenciál, najít své místo ve společnosti a prožít spokojený život.

3.

Chtít se učit je přirozené a kvalitní vzdělávání z toho vychází. Bez vnitřní motivace se nerozvíjí sebeúcta, odpovědnost a samostatnost.

5.

Učíme se od sebe navzájem.

Interakce v kulturně, sociálně, věkově i jinak různorodé skupině tomu napomáhají.

6.

Každý se učí jinak. Proto považujeme za nezbytné respektovat potřeby každého jedince a poskytovat mu podporu k nalezení jeho vlastní cesty.

4.

Kvalitní učení a rozvoj osobnosti probíhá výhradně v prostředí vzájemnosti, bezpečí, důvěry a smysluplných podnětů.

7.

Vzdělavatel je průvodcem na cestě vzdělávání. Je zodpovědný za vytváření podmínek, prostředí a podnětů.

8.

Vzdělavatel poskytuje cílenou zpětnou vazbu, která napomáhá učení a rozvoji osobnosti.

9.

Jen společnou péčí všech vytvoříme prostředí, kde vzdělávání bude kvalitní a pro každého. Rolí státu je zajistit **svobodu a spravedlnost ve vzdělávání.**

10.

V konečném důsledku každý **člověk odpovídá za své vzdělávání sám.**

● Fotografie: Kateřina Lánská, SKAV, o. s.

Konference

Jak společně vytvářet kulturu vzdělávání zaměřenou na úspěch pro každého žáka

Tradiční konference ke vzdělávací politice, kterou pořádá iniciativa Úspěch pro každého žáka ve spolupráci se SKAV, Pomáháme školám k úspěchu o.p.s., EDUin o. p. s., centrem DOX a pod záštitou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, proběhla letos 21. dubna 2015.

Ač z různých pohledů, všichni řečníci představovali svůj příběh a způsob, jakým prosazují zaměření vzdělávání na úspěch pro každého žáka.

Konferenci zahájil náměstek ministra školství Jaroslav Fidrmuc, z jehož příspěvku byla cítit vděčnost za vzájemné povzbuzení lidí, kterým záleží na každém žákovi a lidském a podporujícím přístupu k němu.

Velmi charismatické bylo vystoupení profesora Milana Hejného, který na příběhu malé Žanety ukázal na rozdíl mezi mocenským a dialogickým přístupem učitele k žákovi. Dále rozvíjel své úvahy o tom, jak mohou děti během výuky zažívat radost z objevování, která se poté může přetavit v radost z radosti spolužáka. Vše pak propojil myšlenkou, jak tyto přístupy budují demokratické vnímání společnosti.

Neméně inspirativní byly příspěvky dvou ředitelů základních škol o tom, jakým způsobem se ve svých školách snaží dopřávat všem žákům pocit úspěchu.

Vladimír Foist se zaujetím hovořil o své škole v Poběžovicích a o tom, jak je péče o každého jednotlivého žáka vidět v životě komunity, jak napravuje vztahy mezi různými etnickými skupinami a omezuje nežádoucí společenské jevy. Zdůrazňoval, že při touze po změně musí každý začít sám u sebe, ale hovořil i o nutnosti společné vize, důležitosti týmové práce, procesu zrání osobnosti učitele i významu spolupráce s rodinami.

Vysvětlil podstatu konceptu vzdělávání „tady a teď“ a představil i druhou stranu mince, tedy finanční náročnost takového přístupu a nedostatečnou podporu od státu.

Břetislav Svozil, ředitel ZŠ a MŠ Deblín, jde ve svém uvažování hodně do hloubky, čerpá ze svého oboru přírodních věd a propojuje je s úvahami o významu jedince a jeho postavení ve společnosti. Principy, které z těchto úvah vyplývají a na kterých staví směřování své školy, jsou ale velmi podobné těm poběžovickým. Přijetí každého žáka a jeho jedinečnosti, význam rodiny a komunity, vedení školy na principu budování katedrál.

Hana Košťálová mluvila o svých zkušenostech v programu Čtením a psaním ke kritickému myšlení i o kritickém myšlení jako nezbytné sociální a kognitivní kompetenci každého žáka, respektive občana demokratické společnosti, a podmínkách jejího rozvoje.

● Fotografie: Kateřina Lánská, SKAV, o. s.

Vladimír Srb hovořil o nutnosti zaměření se na kulturu při snaze o trvalou změnu. Zdůraznil význam sdílené vize i jednotlivých kroků vedoucích k jejímu naplňování a připomněl nezbytnost vzájemné podpory a sdílení příkladů dobré praxe i slepých uliček.

Arnošt Veselý přinesl příklady ze světa, na kterých ukázal význam modelu budování kapacit. Jeho podstatou je pomáhat učitelům dělat jejich práci lépe a zaměřovat se na každého žáka. Součástí budování kapacit by měla být podpora hmotná, informační a emocionální i podpora společenství.

Odpoledne proběhly diskuze nad výstupy z dopoledních příspěvků v 7 paralelních skupinách, jejichž moderátoři pak představili závěry své skupiny celému plénu.

Závěr konference patřil dvěma povzbuzujícím příspěvkům zasazujícím snahu jednotlivců do širšího kontextu.

Jaroslav Fidrmuc představil Strategii vzdělávání do roku 2020 a hodnoty, na kterých stojí. Ukázal, jak proces jejího naplňování probíhá, co nás čeká a co se již podařilo.

Zdeněk Šlejška připomněl celou řadu konkrétních úspěchů za posledních 5 let, které posunuly české vzdělávání blíže k zaměření na úspěch pro každého žáka.

Mnoho účastníků konference odcházelo z DOXu s pocitem vzájemné opory a s motivací pracovat na místě, kde působí, na naplňování společné vize.

Výstupy z konference naleznete [zde](#).

Úspěch pro každého žáka

Kdo jsme

Jsmo otevřená neformální síť organizací, které se učí společně rozvíjet v České republice kulturu vzdělávání zaměřenou na úspěch pro každého žáka v každé škole.

Naše cíle

Chceme se společně vytrvale učit:

- Rozvíjet v běžné výuce osobní potenciál každého žáka a vyhodnocovat, jak se to daří.
- Vytvářet podmínky pro trvalý pedagogický rozvoj každé školy a každého učitele.
- Být dobrými lídry a cílevědomě spolupracovat na všech úrovních vzdělávacího systému.

Naše aktivity

- Hlásíme se k cílům a hodnotám vize – každý ve svých vlastních aktivitách a projektech.
- Své aktivity a projekty vyhodnocujeme s ohledem na cíle a hodnoty vize.
- Sdílíme konkrétní zkušenosti a společně se vzděláváme.
 - Účastníme se „pátečních aktivit“ (roční konference a setkání lídrů organizací).
- Kdokoli z nás organizuje nové (i společné) projekty zaměřené na cíle vize.

Vize

Naše vize je, že každý žák denně ve škole zažívá osobní i společný úspěch, plně rozvíjí svůj potenciál a zodpovědně si nachází své místo na světě.

Hodnoty, principy a strategie, ke kterým se hlásíme

- Vzájemný respekt a úcta.
- Hodnoty soudržné demokratické společnosti.
- Principy učení, práce a tvorby, které podporují vnitřní motivaci lidí.
- Principy a formy dobrovolného vzájemného učení učitelů.
- Osvědčené principy celoplošného zlepšování vzdělávacího systému.
 - Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020.

● Fotografie: Kateřina Lánská, SKAV, o. s.

Kulaté stoly SKAV a EDUin

Kulaté stoly se konají se železnou pravidelností každý měsíc kromě letních prázdnin a měsíce, kdy pořádáme konferenci Úspěch pro každého žáka. Nakolik aktuálním tématům jsme se věnovali od loňského října do letošního června, můžete posoudit zde:

- *Co máme očekávat od Národní rady pro vzdělávání?* (20. 11. 2014, za podpory Nadace OSF)
- *Jakou roli mají hrát zřizovatelé v řízení kvality školy?* (4. 12. 2014, za podpory Nadace OSF a ve spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování)
- *Má být dítě připravené na školu, nebo škola na dítě?* (22. 1. 2015)
- *Povinný předškolní ročník, ano či ne?* (19. 2. 2015)
- *Co říká učitelům Strategie digitálního vzdělávání* (19. 3. 2015)
- *Proč potřebujeme standard profese učitele* (21. 5. 2015)
- *Co bude potřebovat dnešní prvňák jako budoucí uchazeč o práci* (18. 6. 2015)

Z každého kulatého stolu pořizujeme audio a video záznam. Jejich přehled najdete na www.skav.cz.

O nás

JOB vznikl v roce 1998 jako seskupení lidí podílejících se na systémovém rozvoji i praktické podpoře a transformaci sociálních služeb a školského systému v rámci celé ČR. Činnost sdružení byla od počátku vzniku zaměřena především na realizaci informačních, konzultačních a vzdělávacích programů pro cílové skupiny pracovníků v sociálních službách a ve školství a praktickou aplikaci takto získaných znalostí a dovedností do jejich každodenní praxe.

V současné době je činnost sdružení programově rozdělena do dvou sekcí. Jedná se o Sekci rozvoje a plánování sociálních služeb a Sekci vzdělávání ve školství. Sekce vzdělávání ve školství v JOBu rozvíjí své aktivity a svůj lektorský tým od roku 2002.

Poslání organizace

Posláním JOB je poskytovat prostor, zázemí a podporu jednotlivým programovým sekcím, jejichž činnost je vykonávána v souladu s principy JOB, a tím přispívat k utváření a rozvoji občanské společnosti.

Cíle organizace

- mapovat současný stav reformních pokroků našeho školského systému a přispívat tak k větší efektivitě celého procesu transformace školství
- školskou reformu spoluvytvářet, podporovat a pomáhat při jejím prosazování
- informovat odbornou i laickou veřejnost o hlavních záměrech, cílech a prostředcích školské reformy pomocí výstav, prezentací v médiích, vytvářením a distribucí informačních a vzdělávacích materiálů
- spoluvytvářet platformy pro komunikaci o školské reformě navzájem mezi zainteresovanými institucemi, veřejností, jednotlivými školami i v rámci samotných pedagogických sborů
- ovlivňovat vznik, rozvoj a uplatňování rámcových vzdělávacích programů pro jednotlivé vzdělávací stupně; pomáhat školám při vytváření a zavádění školních vzdělávacích programů
- pořádat pro pedagogické pracovníky semináře, vzdělávací kurzy a dílny tematicky související se školskou reformou (tzn.: s výchovou k samostatnosti, odpovědnosti, kritickému myšlení, toleranci a tvořivosti; s demokratizací škol; s moderními a inovačními metodami vzdělávání; s prevencí sociálně patologických jevů apod.)

Společně věříme, že...

- Opravdu dobře vzdělávat se mohou žáci pouze v podnětném prostředí utvářeném zdravými vztahy.
- Vzdělávání se nikdy nezačíná a nikdy nekončí ve škole.
- Každý jsme jiný, a proto se i každý jinak a jiným způsobem potřebujeme učit.
- Učitel nemá moc žáky něco naučit.
- Učitel musí mít vysoká očekávání od sebe i od svých žáků.

- Role učitele spočívá primárně v podpoře žáků, nikoliv v jejich kontrole.
- Žáci vzájemně spolupracujících a učících se učitelů dosahují lepších výsledků ve svém učení.

Podrobněji jsou tato východiska popsána na <http://kvs.jobos.cz/files/tinymce/web1.jpg>

Hlavní aktivity

Věříme, že dlouhodobá (alespoň tříletá) spolupráce je efektivní a má pozitivní dopady na žáky ve třídě. Během této činnosti probíhá vzdělávání celých sboroven, a to jak v akreditovaných seminářích, tak v seminářích na klíč, tedy těch, které jsou šity na míru pedagogům dané školy. Učitelé mají možnost pracovat na svém individuálním rozvoji s podporou mentora, během této spolupráce mj. formulují své profesní cíle. Na škole podporujeme vzájemné učení a rozvíjíme učící se komunitu. Věříme, že takto mohou škola a její pedagogové dále růst. Během spolupráce mají učitelé možnost ovlivňovat celý proces vytváření vzdělávací zakázky i tento plán průběžně upravovat během reflektivních zastavení, která jsou součástí spolupráce. Dlouhodobou podporu realizujeme se spolupracujícími školami většinou v rámci evropských projektů (např. OP VK).

Koncept spolupráce se školou od formulace zakázky školy po reflexi je zpracován v Metodickém manuálu pro lektory DVPP, který byl vytvořen v rámci grantového projektu CZ.1.07/3.2.10/03.0001 Inovace pro tým lektorů. Tvorbu tohoto výstupu v roli konzultantky projektu průběžně podporovala PhDr. Hana Košťálová. Během tohoto projektu měli lektori JOBu možnost vzdělávat se v oblasti IT technologií a zdokonalovat své mentorské dovednosti během již několikátého mentorského výcviku.

- Fotografie z projektu CZ.1.07/1.3.00/48.0134 Otevíráme dveře pro nové lektory a mentory:
1 / společné foto ze závěrečného workshopu projektu, 2 / závěrečný workshop projektu, 3 / závěrečná letní škola uskutečněná v projektu, 4 / závěrečný workshop – „pasování,, nových spolupracovníků JOBu během projektu.

Školám nabízíme i kratší varianty spolupráce, např. jednotlivé semináře, a to především takové, které reagují na zcela aktuální potřeby učitelů dané školy. V neposlední řadě je to mentorská podpora, která je určena učitelům od MŠ po SŠ.

Možnosti a formy spolupráce jsou rozpracovány ve zmíněném Metodickém manuálu pro lektory DVPP a k dohledání na <http://kvs.jobos.cz/prave-menu/jak>. Součástí tohoto materiálu je také obsahový rámec, tedy na „CO“ se v rámci našeho působení zaměřujeme. Základním východiskem je, že cílíme na praktické dovednosti učitelů. Podrobněji jsou k dispozici v zoomovací prezentaci na <http://kvs.jobos.cz/prave-menu/co>.

Rozšíření mentorské a lektorské základny bylo jedním z cílů projektu **CZ.1.07/1.3.00/48.0134** Otevíráme dveře pro nové lektory a mentory. Projekt probíhal od června 2014 do září 2015. Po úvodním workshopu se všichni zapojení učitelé a ředitelé škol zúčastnili letní školy, která byla obsahově zaměřena na tři oblasti - individualizace ve výuce, formativní

hodnocení, plánování v konstruktivistickém modelu učení s pomocí metod aktivního učení. Každý účastník během roku čerpal mentorskou podporu v rozsahu 20 hodin. Během této spolupráce si každý formuloval profesní cíl (či cíle) a vznikl akční plán, který popisoval kroky vedoucí k jeho (jejich) naplnění. K mapování osobního růstu všem sloužilo profesní portfolio, ve kterém každý v průběhu spolupráce shromažďoval důkazy o svém učení a profesním růstu. Během školního roku vznikl také Kurz pro mentory – 18 e-learningových lekcí, které pracují s videy natočenými u zapojených učitelů. Od září do června zároveň probíhaly lektorské a mentorské kurzy, každý v rozsahu 40 hodin. Učitelé a ředitelé měli možnost vybrat si jeden z nich nebo se účastnit obou. Úspěšné absolvování kurzu bylo dáno plněním předem formulovaných výstupů. Díky prodloužení projektu mohla proběhnout ještě druhá letní škola, která celou spolupráci zarámovala. Na webu JOBu vznikla stránka věnovaná této akci <http://kvs.jobos.cz/>.

Interview

Rozhovor se Zdeňkem Dlabolou

● Zdeňku, proč a kdy vznikla v JOBu Sekce vzdělávání ve školství?

V roce 2001 nebo 2002 jsem byl třetím rokem ředitelem nestátní základní školy Mozaika v Rychnově nad Kněžnou a měl jsem pocit, že jsme si už hodně věcí vyzkoušeli a nahlížíme na výuku jinak než školy kolem nás. Neustále se nás někdo ptal na důkazy, že to funguje a jestli má náš přístup výsledky. Tři roky jsem tam učil a pak jsem tam 3 roky ředil. Šestý rok jsem byl už hodně unavený tím neustálým bojem s mašinérií, co si kdo myslí o tom, že neznámku máme a máme slovní hodnocení, že u nás nezvoní, že učíme v integrovaných blocích a podobně. Ten rok jsem si uvědomil, že potřebuji nějaký přesah a nebyť neustále v defenzivě. Začal jsem tedy vést semináře a moc se mi to zalíbilo, protože jsem mohl realizovat svoje představy s někým dalším. A tak jsem se rozhodl odejít ze školy a začít lektorovat, zařídil jsem si semináře pro češtináře a pro občankáře, a protože jsem vystudoval výchovnou dramaturgii na DAMU, měl jsem spoustu praktických námětů do výuky i z této oblasti. Ale do toho přišly povodně a vedoucí tehdejších pedagogických center volali jeden po druhém, že se semináře ruší, téměř nic nasmlouvaného neplatilo. V tu chvíli jsem se potkal s kolegy z JOBu, kteří působili jako lektori v sociální oblasti. Bavili jsme se, co dělají, a zjistili, že usilujeme o prosazování stejných hodnot, ale v jiném resortu. Prosazovali individualizovaný přístup ke klientům, symetrickou komunikaci, možnost volby apod. Slovo dalo slovo a byla na světě Sekce vzdělávání ve školství, podpořili mě v začátcích finančně, materiálně, zkušenostmi, důvěrou a dobrým očekáváním, jsem jim za to velmi vděčný. Během 2-3 měsíců jsem napsal nějaký grant pro Fond Vysočiny a další čtyři na MŠMT, všechny vyšly, což bylo užitečné pro úvodní rozjezd. To bylo na konci roku 2002.

● Jak se vyvíjelo působení JOBu ve vzdělávání v průběhu let? Jaké byly klíčové okamžiky?

Klíčový okamžik byl právě ten první grant. Do té doby jsem mohl pracovat jen sám, na více pracovníků nebyly prostředky. Organizoval a realizoval jsem projektové aktivity na základních školách, takové 3-4 hodinové tematicky zaměřené bloky, dopoledne jsem byl v roli učitele, kterému asistovali třídní učitelé ze spolupracujících škol. Odpoledne jsem v roli lektora se zúčastněnými učiteli dopolední aktivity reflektoval, v rámci semináře jsme se věnovali tématům: východiska projektového vyučování, metody aktivního učení apod. Jakmile jsme získali již zmíněný grant, začal jsem se ohlížet po spolupracovnících, nejprve po těch, které jsem znal z výchovné dramaturgie, jako je např. Hana Cisovská, tehdy působila na pedagogické fakultě v Ostravě, s ní jsme dávali do-

hromady první program k tématu projektové vyučování a integrovaná tematická výuka. Ale s dalšími granty z MŠMT bylo jasné, že potřebujeme větší tým. Získal jsem kontakt na Věru Krejčovou, Michala Vybírala a další, bylo nás pak asi pět nebo šest. Začali jsme vymýšlet program a najednou se potkávalo Začít spolu, Kritické myšlení, výchovná dramatika, Respektovat a být respektován, integrovaná tematická výuka apod. Tak jsme z toho vytvořili takový mix a ten jsme začali rozvíjet a strukturovat v aktivitách pro učitele zaměřených na podporu projektového vyučování. To bylo hodně moje téma z té nestátní školy, kde jsme učili v dvouhodinových blocích a co jsme uměli, to jsme spojovali do větších celků. Na můj dnešní vkus jsme to ve škole realizovali hodně divoce a neznale, ale rádi a vytrvale. Tohle tedy byl start, kdy se dal dohromady tým lidí. Co na tom bylo zajímavé, že se daly dohromady různé školy a přístupy, metodologie, které spolu podle mne dobře držely a drží pohromadě.

● Byl ještě nějaký významný zlom v průběhu let?

Nevětší zlom byl ve chvíli, kdy se lektorská základna rozrostla zhruba na 18 lidí, to je asi sedm let dozadu. V tu chvíli jsme měli již hodně věcí vyzkoušených. Od začátku jsem přemýšlel tak, že budeme podporovat celé pedagogické sbory, to je to, co mi dává smysl. Semináře pro jednotlivce neděláme skoro vůbec, jediné jako ochutnávky, ale drtivou většinu času trávíme ve školách s celými sbory. Velký zlom byl, když jsme dávali dohromady první velký tříletý projekt, který se týkal asi 8 škol. Na začátku jsme analyzovali vzdělávací potřeby, vytvořili a realizovali vzdělávací programy na míru a na konci jsme se vše snažili i nějak vyhodnotit, což byla tehdy ta nejslabší část. Díky tomuto projektu jsme rozšířili lektorskou základnu i portfolio toho, jak podporu školám nabízíme. Vytvořili jsme spoustu materiálů, které fungují jako skládanka, ze kterých se dají různě sestavovat vzdělávací programy. Učili jsme lektory, aby reagovali na potřeby učitelů a nedělali

- Fotografie z natáčení během projektu CZ.1.07/1.3.00/48.0134 Otevíráme dveře pro nové lektory a mentory. Natáčení probíhalo v 1. třídě ve škole Jedna radost v Poděbradech.

nějaké předem naučené postupy. Druhý zlom byl před pěti lety, když jsme objevili mentoring, což byla pro nás velká výzva. To jsme cítili, že potřebujeme, abychom zvýšili efektivitu podpory, kterou školám nabízíme.

- **Když se podíváš zpětně na vaše působení, co považujete za největší úspěch, z čeho máte za těch 13 let největší radost?**

Mě nejvíc baví, že můžu s ostatními lidmi spoluutvářet strategie, jak podpořit učitele v terénu, aby je práce znovu bavila, aby nabyli chuť věci měnit, nebáli se sami učit, reagovat na změny, aby to bylo dobrodružství. Veliký krok jsme udělali asi před třemi roky, kdy jsme sepsali Manuál pro lektory, ve kterém jsme od A do Z popsali, jak to vlastně myslíme, proč, jak a co děláme, zaznamenali jsme do té doby i nevědomé procesy, propracovali metodiku práce s celými pedagogickými týmy. Hanka Košťálová byla pro nás tehdy takovým průvodcem, facilitátorem, přijížděla za námi do Týniště nad Orlicí přibližně jednou za dva měsíce, podporovala nás. To pro nás bylo významné, jsme jí vděční za laskavost, se kterou nám pokládala otázky, na které jsme mnohdy teprve museli najít odpovědi. Z našeho snažení vznikl z mého pohledu opravdu sofistikovaný a smysluplný postup, jak podporovat celou sborovnu, popsali jsme jednotlivé procesy, role, úrovně, včetně toho, jak pracovat s důkazy o učení, portfoliem školy a jednotlivců ve škole, abychom mohli dokladovat postup a efektivitu naší činnosti. Hlavním impulsem pro vznik tohoto ma-

nuálu bylo, abychom uměli říct, jak poznáme, na čem doložíme, že mělo smysl investovat čas, peníze, energii a úsilí našich klientů i nás. To mám pocit, že se podařilo! Teď manuál pilotujeme a dále zjišťujeme, co se v praxi osvědčuje, různé postupy doplňujeme a inovujeme.

- **Co brání tomu, aby se váš přístup rozšířil třeba na každou školu? Co je vlastně vaším záměrem, jaká jsou vaše očekávání a co tomu aktuálně brání?**

I kdybychom měli neomezené finanční prostředky, brzdí nás nedostatek lidských zdrojů. Právě dokončujeme projekt, ve kterém jsme školili 37 nových lektorů a mentorů, celý rok byli v intenzivním výcviku. V lektorských kurzech v předchozích letech bylo dalších cca 50 kolegů a kolegyně. Nyní s námi aktivně spolupracuje 18 lektorů a mentorů. Což je prostě málo. Z běžného lektorského či mentorského kurzu s námi následně dlouhodobě spolupracuje maximálně 20 procent absolventů. Většina z nich ale zůstává dál na školách na částečné úvazky, a i když mohou na spolupráci s námi věnovat třeba jeden den v týdnu, je to pořád málo. Klíčovou osobou na podporovaných školách je vždy průvodce (na dva až tři dny v týdnu, ale k tomu se potřebujeme setkávat zhruba jednou za 14 dní, společně reflektovat a plánovat). Lidí, co jedou školit semináře nebo mentorovat, máme relativně dost, ale klíčových osob, průvodců, kteří jsou na školách, ne. To je téma našich plánovaných projektů v příštím období.

- Vlevo: Vzdělávání lektorského týmu s Ing. Jánem Čupkou – Standardy kvality v korporátní sféře během projektu CZ.1.07/3.2.10/03.0001 Inovace pro tým lektorů.
- Vpravo: Vzdělávání sboroven v Pardubickém kraji v projektu „Podpora učitelů při zavádění inovací do výuky.“

● Odkud vlastně čerpáte, co je pro vás zdroj inspirace pro rozvoj lektorských týmů a vás samotných?

Konstruktivismus, kdybych to shrnul jedním slovem, a všechny zdroje, které k tomu v Čechách jsou. Velkou inspirací v komunikaci pro nás byli Kopřivovi a paní Nováčková. I to, co se děje ve SKAVu a že máme možnost domlouvat se s jinými organizacemi a inspirovat se od lidí z nich. A v poslední době i iniciativa Úspěch pro každého žáka! Z mého pohledu jsou to hodně podobné přístupy, které se vhodně doplňují. Mimo jiné i díky mentoringu se naše podpora školám zindividualizovala a ovlivňuje to, jak o naší práci přemýšlíme – že kulturu školy vytvářejí jednotlivci. Stalo se nám teď třeba, že i když jsme měli dlouhodobý projekt pro celou školu, začali třeba jen dva učitelé, jinak byl na škole dost velký odpor, bylo to opravdu nepříjemné. Ti dva podporu ale relativně rychle ochutnají, začnou o tom mluvit s ostatními a ti se také nadchnou. Na konci spolupracovaly tři čtvrtiny sborovny docela dost efektivně. Dobrovolnost a autonomie učitele, to jsou naše velká témata poslední doby.

● Říkal jsi, že se teď hodně věnujete mentoringu, máš nějakou představu o tom, jak by měl dobře fungovat mentoring, jak by měl být zaveden do českých škol?

Moje obava je, že se nebude dodržovat základní zásada, tedy to, že musí jít o vyžádanou podporu. Prostě proto, že na to budou peníze a někdo napíše projekt pro spoustu škol. Podle mě nejsou v ČR dostatečné kapacity, potřebovali bychom alespoň 3 roky do těchto kapacit investovat. Jakmile se tato fáze přeskočí a půjde se do terénu se vším všudy a ve velkém množství, bude se devalvovat hodnota mentoringu, protože se kvalita rozředí. Mně by se líbil model, který funguje třeba v severských zemích. Učitelé se zabývají například portfolii, ukáží jim, jak to vypadá a nabídnou, že si to mohou vyzkoušet. Ti, kdo chtějí, si to vyzkouší a další rok nalákají další lidi, předávají svoji dobrou zkušenost a kultura se postupně mění. Existuje zde riziko, že u nás mentoring někdo nařídí, podobně jako se to stalo se školními vzdělávacími programy a že nedojde ke změně kultury, bude to jen formální, málo efektivní.

● Když se podíváme na celkovou podporu škol, ne jen mentoring, jakou vidíš hodnotu ve spolupráci s dalšími organizacemi? Už jsi zmiňoval SKAV, jste jako JOB zapojeni do nějakých dalších sítí? Spolupracujete s nějakými dalšími organizacemi a pokud ano, proč?

V minulém období jsme měli dvě partnerské organizace, Antikomplex a Erudis. V projektu s Antikomplexe byla partnerem i Česká televize. Byla to se všemi zajímavá spolupráce, my jsme měli nějaké know-how, které oni neměli a oni zase měli něco, co jsme neměli my. Díky spolupráci s nimi jsme vytvořili metodiky pro učitele prvního i druhého stupně, čtyři e-learningové kurzy o projektovém vyučování, metodách aktivního učení, plánování a místně zakotveném učení, jde mj. o lekce s videi ze tříd s interaktivními cvičeními. Spojili jsme tedy síly dohromady a mám za to, že to byla velmi užitečná spolupráce. To je na té oficiální rovině. V lidské, neformální rovině, se setkáváme v lektorském týmu s lidmi, kteří pracují ve více projektech, jsou např. v Pomáháme školám k úspěchu, Step by step, Kritickém myšlení apod. Oni přinášejí něco sem a něco si zase berou s sebou, materiály i know-how. A to mi vlastně přijde mnohem cennější a důležitější, protože to není postavené na projektech, ale na vztazích a zkušenostech.

● Co bys do budoucna přál SKAVu?

Aby se SKAVu podařilo mít nějaké stálé zázemí, svoje kanceláře. Mám pocit, že máme know-how a že bychom uměli najít čas a vymysleli, co dál. Ale mít lidi, kteří nápady odpracují, na to jsou třeba prostředky. Na druhou stranu, že spousta činností probíhá neformálně, přispívá k tomu, že SKAV má svoji hodnotu, možná právě proto, že velká část aktivit je realizována dobrovolnický. To si možná trochu protiřečím, ale v tuhle chvíli mi to prostě přijde užitečné obojí. Zkrátka, kdyby výkonná ředitelka měla k sobě třeba tři lidi na full time, kteří by mohli něco dělat, rozhýbat nápady, to bych SKAVu přál.

K jádru problému

- Část obsahového rámce nabídky JOBu, který je součástí Metodického manuálu pro lektory DVPP vytvořeného v rámci grantového projektu CZ.1.07/3.2.10/03.0001 Inovace pro tým lektorů. Podrobněji je obsahový rámec představen v zoomovací prezentaci na <http://kvs.jobos.cz/prave-menu/co>.

1 – OBSAHOVÝ RÁMEC NABÍDKY JOBu (W)

JAKÉ SI KLADU JAKO UČITEL/KA OTÁZKY?

Co chci znát, umět a dělat
(na co se zaměřuji),
aby každý můj žák
dosahoval
nejlepších
vzdělávacích
výsledků,
jakých je schopen?

A1: Individualizace výuky

Příklady témat: způsoby zavádění individualizované výuky, předsudky ve vzdělávání, mozkově-kompatibilní prostředí, vysoká očekávání, podpora × kontrola, vnitřní × vnější motivace, emoční inteligence, znát žáka – temperament, typy inteligencí, učební typy a styly...

A ČEMU VE VÝUCE VĚŘÍM, JAKÁ MÁM VÝCHODISKA?

- V manuálu pro lektory jsou uvedeny také příklady otázek (ty kopírují celý obsahový rámec nabídky vzdělávacích aktivit), které mohou sloužit jako vodítko při plánování s učiteli jedné školy/ s vedením školy/ i s jednotlivci, a to jak při vytváření úvodní podoby zakázky, tak v rámci průběžných reflektivních bodů, ale i při vyhodnocování ukončované zakázky. Otázky jsou jen příklady, které má průvodce zakázky k dispozici.

2 – OTÁZKY OBSAHOVÉHO RÁMCE (w)

Oblast A: Čemu ve výuce věřím, jaká mám východiska? Podoblast A1: Individualizace výuky			
Otázky	MOJE VOLBA		POZNÁMKY Z WORKSHOPU
	A1/1	Jak se ve výuce odráží skutečnost, že je každý žák jiný?	
	A1/2	Představme si úsečku. Na jedné straně je stejné zadání a stejná laťka pro všechny. Na druhé straně zadání alespoň ve třech úrovních náročnosti. Kde na úsečce náročnosti se nachází můj učitelský přístup a proč?	
	A1/3	Jak pracovat s každým žákem ve třídě efektivně a smysluplně?	
	A1/4	Jak podpořit vnitřní motivaci žáků k učení?	
	A1/5	Jak vést výuku, aby žák dosáhl svého osobního maxima?	
	A1/6	Jak přistoupit k tomu, že vedle sebe v lavici sedí budoucí řemeslník × akademik?	
	A1/7	Jak rozumět pojmu „nejlepší vzdělávací výsledek žáka“?	
	A1/8	Jaké způsoby pozorování používat, abych si mohl všimnout odlišnosti jednotlivých žáků?	
	A1/9	Jak zjistit, co je pro žáka úspěch?	
	A1/10	Jak zařídit, aby ve škole žádný žák neztratil chuť překonávat překážky?	
	A1/11	Jak pomoci žákům najít a využívat jejich silné stránky?	
	A1/12	V čem mi může typologie osobnosti pomoci při práci se žáky?	
	A1/13	Jakým způsobem se o žákovi mohu dozvědět dostatek informací, které mi pomohou individualizovat výuku?	

Oblast B: Jak plánovat výuku, aby každý žák dosahoval nejlepších vzdělávacích výsledků, jakých je schopen? Podoblast B1: Cíle výuky			
Otázky	MOJE VOLBA		POZNÁMKY Z WORKSHOPU
	B1/1	Jak vybírat a stanovovat smysluplné cíle?	
	B1/2	Jak docílit toho, aby žáci převzali co největší míru zodpovědnosti za vlastní učení?	
	B1/3	Jak žákům nabízet různé cesty k dosahování stanovených cílů?	
	B1/4	Co mohu dělat pro to, aby žáci porozuměli smyslu výuky?	
	B1/5	Jak zohledňovat různé časové potřeby žáků k dosažení cíle?	
	B1/6	Jak nakládat s časem žáků, kteří již cíle dosáhli?	
	Podoblast B2: Plánování jednotlivých vyučovacích hodin		
	B2/1	Jak postavit hodinu, ve které se „mozek“ dobře učí?	
	B2/2	Jaké metody se spíše hodí pro začátek/střední část/závěr hodiny?	
	B2/3	Které kroky mi pomáhají zjednodušit plánování výuky?	
	B2/4	Jak naplánovat hodinu tak, aby měli žáci příležitost aktivně se učit?	
	Podoblast B3: Plánování větších učebních celků		
	B3/1	Jaké výhody/nevýhody mně a žákům přináší plánování výuky ve větších celcích?	
	B3/2	Co vše vzít v potaz při plánování větších celků (školního roku, tematického bloku, integrované tematické výuky, projektu...)?	
	B3/3	Jak zapojit žáky do plánování větších celků?	
	B3/4	Jaký zvolit postup při tvorbě větších celků?	
	B3/5	Které kroky mi pomohou zjednodušit plánování větších celků?	

- **Reflektující lektoři z pohledu odborné konzultantky.** Doslov Hany Košťálové k Metodickému manuálu pro lektory DVPP vytvořeného v rámci grantového projektu CZ.1.07/3.2.10/03.0001 Inovace pro tým lektorů.

Reflektující lektoři z pohledu odborné konzultantky

Žáci učitelů, kteří soustavně a písemně reflektují svou výuku, dosahují lepších výsledků než žáci učitelů, kteří své profesní jednání nereflektují anebo nesystematicky, nahodile, povrchně – bez tužky a papíru. O tom nás opakovaně poučují nesčetné výzkumy efektivit učitelské práce. Nemáme k dispozici obdobný výzkum vzdělavatele dospělých. Vzhledem k tomu, že vzdělávání můžeme považovat za antropologickou konstantu lidského rodu bez ohledu na věk, odvážíme se vyslovit domněnku, že i ti, kdo se vzdělávají v interakci s reflektujícími vzdělávajícími, mají šanci na lepší vzdělá(vá)ní.

Člověk se nemůže učit jinak než vlastní zkušeností, vlastní aktivitou. Sběrem zkušeností. Ale zkušenost bez reflexe – bez zvědomování, bez metakognitivních procesů – zůstává nevytěžena. Právě tehdy se stává cenným zdrojem učení, když se s ní jako s takovým zachází. Reflektovat svou práci znamená klást si neustále otázky:

*Co dělám?
Proč to dělám?
Jaký to má dopad?
Jak to vím?
A co budu dělat dál?*

Excelentní ukázkou reflektujícího přístupu držíme v ruce v podobě Manuálu lektorů JOBu.

Manuál je unikátní dílo z mnoha ohledů. Představuje výsledek nepochybně nejkomplexnější reflexe svého druhu v našem pedagogickém terénu. Nejde ovšem o výzkum, který by vrhl externí pohled na aktivity lektorů JOBu a zobecnil je. Manuál vychází z praxe minulé a k praxi, k budoucí praxi se obrací.

Lektoři JOBu uvádějí, že Manuál vznikl z potřeby být ještě užitečnější pro cílovou skupinu, s níž spolupracují, tedy pro učitele a pedagogické lídry všeho druhu. Zdrojem energie, která poháněla nesnadnou tvorbu Manuálu, byla nejistota ohledně

dopadů na vychovávané. Takový přístup k vlastní práci ukazuje na velkou profesní a lidskou vyzrálост týmu JOBu, která kombinuje pokoru, úctu ke vzdělávaným a současně velkou sebedůvěru ukotvenou ve vědomí, že to, co činíme, má vyšší smysl a je hodno maximální lidské investice.

Manuál je výstupem kolektivní reflexe. Tým JOBu zadal sám sobě úkol, jímž si vytvořil příležitost pro mohutné vzájemné učení. Bez písemné tečky v podobě Manuálu by nemělo potřebnou váhu, na druhou stranu to nejvíc cennější, k čemu při práci na Manuálu došlo, si autoři odnášejí ve svých myslích. Jedinečnost Manuálu spočívá totiž také v tom, že autoři a cílová skupina splývají. Autoři Manuálu mysleli na sebe a na své nejbližší kolegy, když dílo sestavovali.

Texty obecně vyvolávají představu něčeho ukončeného, hotového, neměnného. Co je psáno, je zdánlivě dáno jednou pro vždy a za všech okolostí. Víme ale, že každé čtení díla je neopakovatelné a dává vznik dílu novému, aktualizovanému podle čtenářovy situace vnitřní i podle kontextu, v němž dílo čtením ožívá. Manuál vychází této povaze textů a čtení vstříc a podporuje individualizované čtení a užívání. Materiál, obsah Manuálu, není předložen staticky, naopak umožňuje dynamické vnímání, které odpovídá procesu učení, v němž nejde o nic menšího než o neustálé posouvání horizontu chápání a účinného jednání pro blaho celku. Lektoři JOBu se pokoušeli zachytit nezachytitelné, a maximálně v tom uspěli.

Manuál vypovídá především o velké odvaze jednat autonomně a o oddanosti svému poslání. Odráží způsob práce a přemýšlení členů sdružení JOB. Nepochybuji ale o tom, že může poskytnout dobrou službu komukoli v našem vzdělávacím prostředí, kdo je dostatečně svobodný, zapálený, odhodlaný, ale i pokorný a naslouchající sobě i druhým při úkolu zlepšovat svět skrze výchovu a vzdělávání.

Hana Košťálová, 15. 2. 2014

- Informační kartička z metodického manuálu pro lektory DVPP, který byl vytvořen v rámci grantového projektu CZ.1.07/3.2.10/03.0001 Inovace pro tým lektorů.

„Vzdělávání pedagogů je někdy BOJ, my jsme to dokázali obrátit – JOB, připravíme vzdělávání na míru pedagogům Vaší školy!“

*V následujících dnech Vás budeme kontaktovat.
Děkujeme!*

tel.: 603 867 707

www.jobos.cz

NA CO VE VZDĚLÁVÁNÍ VĚŘÍME?

- vztahy a důvěra
- autonomie učitele
- svobodná volba
- dlouhodobá podpora
- spolupráce
- praxe

NA CO SE ZAMĚŘUJEME?

- podpora zavádění inovací do výuky
- praktická školení a workshopy
- metodická podpora pedagogických týmů
- individuální podpora – mentoring, supervize a konzultace
- praktický trénink pedagogických dovedností
- rozvoj pedagogických lídrů
- otevírání prostoru komunikaci o kvalitě vzdělávání

KTERÁ TÉMATA ŘEŠÍME?

- individualizace
- motivace
- plánování
- hodnocení
- efektivní komunikace
- metody aktivního učení
- kritické myšlení
- konstruktivismus
- kooperativní učení
- projektové vyučování
- podnětné prostředí
- spolupráce s rodinou apod.

tel.: 603 867 707

www.jobos.cz

Z členských organizací...

● ČOSIV

Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání realizovala ve školním roce 2014/2015 díky podpoře Nadace Open Society Fund Praha projekt „Podpora odborné veřejnosti při propagaci inkluzivního vzdělávání“. V tomto období jsme se zaměřili především na novelizaci školského zákona, zejm. § 16. Finální verze zákona byla podepsána 1. 4. 2015, od té doby monitorujeme vznik prováděcích vyhlášek a rovněž vznik Akčního plánu inkluzivního vzdělávání (APIV), který MŠMT na jaře představilo. Rovněž jsme se podíleli na připomínkování další novelizace školského zákona, která z inkluzivních témat obsahuje především otázku povinného předškolního roku.

Kromě advokačních aktivit k novelizacím školského zákona a pravidelného publikování ČOSIV newsletteru (1x za 14 dní) od ledna realizujeme novou službu pro naše členy a příznivce – ČOSIV monitoring (1x týdně), ve kterém zasíláme přehled nejzajímavějších mediálních výstupů k tématu inkluzivního vzdělávání.

V rámci realizovaného projektu jsme vytvořili 3 odborné sekce ČOSIV (školy, rodiče, absolventi) a 4 odborné analýzy, z nichž největší ohlas u veřejnosti měla analýza „Nálepkování dětí diagnózou mentální postižení v České republice“, která prokázala významné regionální rozdíly při diagnóze LMP. Pro členy a příznivce ČOSIV jsme realizovali 5 síťovacích setkání, tzv. ČOSIV workcoffee, na které pravidelně zveme zástupce MŠMT, neziskových organizací a akademické sféry. Velikou radost máme ze vzniku Aliance Rodiče za inkluzi, na jejímž vzniku jsme se ve spolupráci s Nadací OSF Praha podíleli.

V novém školním roce se chystáme pokračovat ve všech dosavadních aktivitách; příznivci, zájemci o newsletter či monitoring nás mohou kontaktovat na emailu martina.heryserova@cosiv.cz.

● Asociace svobody učení

SvobodaUčení.cz, jejíž je Asociace svobody učení po-
bočným spolkem, je iniciativou za zrovnoprávnění dětí
ve vzdělávání tak, aby mohly převzít vědomou zodpověd-
nost za rozvoj vlastní osobnosti. Mimo překlady článků či
publikace knihy zve Svoboda učení zahraniční hosty, po-
řádá pravidelná setkání příznivců, včetně nových Supper,
účastní se besed, přednáší a poskytuje konzultace. V praxi
principy absolutního nenásilí a dobrovolnosti ukazuje po-
mocí táborů Svějá a právě prostřednictvím Asociace svo-
body učení se zabývá i legislativou, která je pro veškerá
budoucí snažení o praktikum skutečně svobodného vzdě-
lávání nosným tématem. Nyní připravuje nejen rozšíře-
né vydání knihy, ale také velký webový rozcestník vzdělá-
vacích příležitostí Cesty ke vzdělávání, nebo dvě na sebe
navazující konference komplexně představující svobodné
vzdělávání z různých úhlů pohledu za přispění zajímavých
hostů. Dále chystá pozitivně cílenou kampaň na studenty
i učitele klasických škol "Nechť jsou všichni žáci šťastní",
či soubor Školních příběhů a Poradnu. A vše zde zmíněné
by ráda usadila do souvislostí a reálného praktického ži-
vota pořízením a vybavením vlastního Otevřeného cent-
ra - zázemí, kde by se veškeré její i spřátelené aktivity pro-
pojily a měly šanci se vyvíjet v čase i místě.

● Kritické myšlení

V Kritickém myšlení se chystáme podpořit učitele 1. stup-
ně a českého jazyka, kteří se rozhodnou využít Vý-
zvy 56 OP VK, nakoupit nové knihy do třídních a škol-
ních knihoven a zavést do výuky dílny čtení. Dílny čte-
ní propagujeme už více než 15 let a během této doby
se pro ně nadchlo mnoho učitelů, kteří se zajímají o účín-
né postupy rozvoje čtenářství dětí. Na našich stránkách
(www.kritickemysleni.cz) nabízíme mnoho seminářů
v různých krajích ČR a také materiály, které mohou slou-
žit učitelům jako inspirace (např. škála knih, která může
zaujmout různé čtenáře). Na svých seminářích vycházíme
z poznatků, které jsme si na jarním dvoudenním setkání
v Trnové u Prahy předali s dalšími učiteli a lektory. Z disku-
sí vyplynulo, že dílna čtení v našem pojetí má mnoho růz-
ných podob, které závisí na stavu rozečtenosti třídy, stáří
žáků a cílech, které učitel sleduje. Prozkoumali jsme mož-
nosti a výhody tzv. *free voluntary reading* (volně přelože-
no: volného čtení knih podle vlastního výběru) a vyjasňo-
vali jsme si, co dílna čtení je a co nikoli.

V létě jsme uspořádali letní školu, která byla zaměřena
na kritické myšlení. S učiteli jsme se seznamovali se zahra-
ničními popisy kritického myšlení a hledali jsme k nim pa-
ralely v našem programu *Čtením a psaním ke kritickému
myšlení*. Viděli jsme několik konkrétních ukázek, jak ve vý-
uce rozvíjet kritické myšlení žáků i své vlastní.

● Ústav pro studium totalitních režimů

V roce 2015 pokračujeme v inovaci dějepisného a občanského vzdělávání.

Největší mediální pozornost přilákal květnový seminář
a navazující tisková konference ke vzdělávání o druhé
světové válce. Odborníci z osmi organizací zabývajících
se výukou moderních dějin se v diskuzi *Umíme dobře
učit o válce?* shodli, že téma války je v dnešní společen-
ské diskuzi velmi aktuální, učitelé jej však nedostatečně
využívají jako příležitost k promýšlení dějin a vlastní et-
nické či občanské identity.

Ze vzdělávacích projektů se školami bychom rádi upozor-
nili na pilotní projekt *Expedice Podyjí*, do kterého se za-
pojili žáci devátého ročníku ze Základní školy v Pražské
ulici ve Znojmě. V polovině května strávili pět dní v pří-
rodě národního parku pozorováním, bádáním a přípra-
vou prezentací svých zjištění pro veřejnost. V průběhu
expedice ÚSTR se Správou Národního parku Podyjí ově-
řovali možnosti rozvíjení badatelských forem výuky, při
kterých žáci zkoumají proměny krajiny i paměti v býva-
lém hraničním pásmu. Aktivita kombinující přístupy en-
vironmentálního, občanského a dějepisného vzdělávání
budou v nadcházejícím školním roce pokračovat i na dal-
ších školách v regionu.

Z pravidelných seminářů DVPP projeví učitelé největší zá-
jem o program *Dějiny ve škole*. Tématu využití svěbytného
organismu školy ve výuce se věnovala tradiční *Letní škola*,
kterou 27. a 28. srpna hostil pražský DOX. Již v březnu pre-
zentovalo Oddělení vzdělávání svou představu funkčního
využití nových technologií na semináři *Digitální technologie
a média ve výuce*, který zopakujeme na jaře příštího roku.

V pátek 19. června ÚSTR společně s Archivem bezpečnost-
ních složek prezentoval nejzajímavější projekty a nové pu-
blikace na Dni otevřených dveří. Všechny aktuality z ob-
lasti vzdělávání naleznete na novém vzdělávacím portálu
a facebooku projektu *Dějepis v 21. století*.

● fotografie ze stáže v Lotyšsku – akvárium na mnoho způsobů; pískovnička s kameny

● Step by Step ČR, o. p. s.

Končící projekty

V předešlém školním roce jsme realizovali 4 projekty financované prostřednictvím operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost z ESF, které pomáhaly zejména učitelům MŠ v oblasti rozvoje polytechnické výchovy a budoucím lektorům a mentorům pro MŠ i ZŠ umožnily získání nových zkušeností, rozvoj jejich mentorských i lektorských dovedností a naprosto v neposlední řadě umožnily více než 100 pedagogům vycestovat na třídení zahraniční stáže do předškolních zařízení po celé Evropě (Slovinsko, Chorvatsko, Belgie, Litva, Estonsko, Lotyšsko, Holandsko) i padesáti pedagogům účastnit se několika tuzemských stáží (Praha, Třebíč, Frýdek-Místek, Kadaň).

Výstupy těchto projektů jsou pestré. **Sborník projektových námětů s polytechnickou tematikou pro učitele MŠ a Metodická příručka „Matematika všemi smysly“** pro učitele MŠ propojující vzdělávací program Začít spolu a metodu pana profesora Hejného vzniklé v rámci projektu Hrajeme si, objevujeme, pracujeme CZ.1.07/1.3.00/48.0150, **videa z českých předškolních zařízení** ilustrující naplňování vybraných kritérií z mezinárodních standardů práce učitele (Kompetentní učitel 21. století – mezinárodní profesní rámec kvality práce učitele – International Step by Step Association) a **Nástroj pro hodnocení kvality práce učitele MŠ** vytvářený ve spolupráci s účastníky projektu Spirála CZ.1.07/1.3.00/48.0046 (realizátor projektu Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum, Nový Jičín, p. o., Step by Step ČR byl partnerem), **30 nových vzdělávacích programů připravených k akreditaci u MŠMT** a **Metodická příručka pro učitele 1. stupně ZŠ „Hejného matematika v programu Začít spolu pro ZŠ“** vzniklé v rámci projektu Společně k inovativnímu vzdělávání CZ.1.07/1.3.00/48.0079, který jsme realizovali s partnerem projektu H-mat, o. p. s.

Zprávy z jednotlivých stáží jsou cenným materiálem a zachycením stavu předškolního vzdělávání a jeho vývoje ve vybraných zemích Evropy. Jsou tvořené očima českých učitelů předškolního vzdělávání i očima odborných garantů stáží, kteří se jich účastnili. Zachycují množství inspirací ze zahraničí i konkrétní příklady, kterými se účastnice projektů inspirovaly a do své praxe v ČR již stihly zařadit.

Letní škola Začít spolu v Nymburce

V letošním roce se sejdeme v Nymburce od 17. do 20. srpna. Letní škola Začít spolu pro začínající i pokročilé učitele MŠ i ZŠ bude v mnoha ohledech v novém hávu, ale zůstaneme samozřejmě i věrni dobrým tradicím. Je beznadějně plná, ale pro zájemce o základy Začít spolu samozřejmě chystáme i další semináře v průběhu podzimu.

Projekt POLY

Zahájili jsme projekt POLY – vzdělávání pro učitele MŠ v polytechnické výchově financovaný z prostředků MŠMT v rámci dotačního programu NA PODPORU ČINNOSTI NESTÁTNÍCH NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ PŮSOBÍCÍCH V OBLASTI PŘEDŠKOLNÍHO, ZÁKLADNÍHO, STŘEDNÍHO A ZÁKLADNÍHO UMĚLECKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ V ROCE 2015. Během tohoto projektu projde vzděláváním v polytechnické výchově 60 pedagogů MŠ z celé ČR. Projekt jim zároveň umožní návštěvy v českých MŠ, které se na oblast polytechnického vzdělávání dětí dlouhodobě zaměřují a vytvoříme společně s účastníky projektu inspirativní sborník nápadů polytechnického vzdělávání v MŠ.

Shadowing – stínování na ZŠ a SŠ v Evropě

V rámci výzvy č. 56 (OPVK) měly školy možnost požádat o peníze na tzv. Šablony. Jedna z nich je věnována možnosti učitelů vycestovat do zahraničí a nechat se inspirovat vzděláváním přímo ve škole – pozorováním práce konkrétních učitelů celý týden. Využili jsme našich zkušeností z předchozích let a zároveň našeho členství v mezinárodní organizaci ISSA. Připravili jsme pro podzimní měsíce několik stáží. Tentokrát jsme pro velký zájem přidali i lokality jako Švýcarsko, Francie a Polsko. Pokud jste ze školy, která uspěla v této výzvě, a stáli byste o to jet na stáž s námi, dejte nám o svém zájmu vědět na info@sbscr.cz. Své rozhodnutí neodkládejte, kapacita všech stáží je dohromady jen 75 učitelů.

Step by Step ČR kráčí krok za krokem se školami a učiteli po cestě vzájemného učení, inspirací, inovací a posouvání vlastních hranic ve vzdělávání. Jsme vděční za to, že se můžeme na cestě podírat, povzbuzovat a inspirovat i s ostatními organizacemi. SKAV je pro to skvělou platformou.

Děkujeme za další školní rok s Vámi.

● Jednota školských informatiků

Jednota školských informatiků je spolek, který od roku 2002 sdružuje učitele informatiky, školní ICT techniky a další příznivce technologií ve vzdělávání. V roce 2015 se Jednota angažuje ve dvou oblastech - osvěta konceptů informatického myšlení do ZŠ a SŠ (ve vazbě na schválenou Strategii digitálního vzdělávání v ČR do roku 2020), dále podpora členské základně při realizaci aktivit a projektů v oblasti ICT ve vzdělávání. Z konkrétních aktivit - spolupráce na kampani CODEWEEK, mediální i odborná podpora soutěže Bobřík informatiky, průběžná reflexe dopadu projektů OP VK v oblasti ICT ve vzdělávání (ve spolupráci s aktivními členy spolku), podpora aktivit Juniorinternetu, Edufóra a dalších partnerů. Jednota JSI je pro vás odborným partnerem při bloudění ve světě výuky informatiky a ICT, implementaci ICT do všech rovin života školy. Jednota JSI zastupuje zájmy „školské informatiky“ při jednání s dalšími partnery i státní správou.

Zveme Vás na 4. ročník konference nově ve spolupráci s Aisis, o.s.

UČÍME SE Z PŘÍBĚHŮ OKOLNÍHO SVĚTA

KONFERENCE INOVACE VÝUKY

Určeno pro učitele (ZŠ, MŠ, SŠ), ředitele, zřizovatele, rodiče, studenty pedagogických fakult

19. listopadu 2015
9.30 – 15.00
Slovanský dům,
Na Příkopě 22, Praha 1

info a registrace: www.inovacevyuky.cz

- pozvánka na konferenci Inovace výuky, kterou pořádá Inovace výuky a Aisis

● AISIS, o. s.

Konference Inovace výuky – Učíme se z příběhů okolního světa

V občanském sdružení AISIS jsou v plném proudu přípravy na podzimní čtvrtý ročník pedagogické konference Inovace výuky s podtitulem Učíme se z příběhů okolního světa, jež se uskuteční 19. listopadu 2015 ve Slovanském domě v Praze 1. Jde o největší akci svého druhu v České republice, určena je učitelkám a učitelům mateřských, základních a středních škol, vedoucím pracovníkům vzdělávacích institucí, ale i rodičům a vůbec všem, kteří se zajímají o vzdělávání a budoucnost nejmladších generací.

Cílem konference je přinést inovativní přístupy do vzdělávání na všech úrovních od mateřské po střední školu. Leitmotivem vystoupení hostů a řečníků bude příběh jako odvěký zdroj a nositel poznání. Společně budou hledat odpovědi na otázky, jak prolomit zaběhlé rutiny ve vyučování a vtáhnout do školních tříd skutečný svět, jak čerpat inspiraci z filmů, divadel, filmů, historických i moderních zdrojů či třeba volnočasových aktivit. „Všichni jsme si jistě vědomi toho, že vzdělávání neprobíhá jen ve škole, ale s tím propojováním nemáme moc praktických zkušeností. Víme dobře, jak učit Archimédův zákon, ale zdaleka tak jistí si nejsme v tom, jak ve škole učit děti vyznat se v nepřeberném množství podnětů přicházejících ze světa mimo školní budovu a poznávat jej,“ říká Ivo Jupa, člen správní rady AISIS, o. s.

Akci již čtvrtým rokem pořádá Inovace výuky, o. p. s. Organizace AISIS, jež se pohybuje na poli vzdělávání pedagogů a rozvoje škol již 16 let, se letos poprvé přidává jako spoluorganizátor. Podrobný program a přihlašovací formulář najdete na webových stránkách konference www.inovacevyuky.cz, kde se budou v následujících týdnech také postupně odkrývat jména vystupujících a hostů.

stálá konference asociací ve vzdělávání

Zpravodaj SKAV vydává:

Stálá konference asociací ve vzdělávání, o. s.

Kladenská 43

252 68 Středokluky

E-mail: info@skav.cz

Web: www.skav.cz